

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DZG-VII.054.3.2025
Warszawa, 05 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie poselskie nr 2214 Pana Posła Tomasza Głogowskiego w sprawie możliwości stosowania innowacyjnej i ekologicznej technologii utylizacji odpadów zawierających azbest

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie nr 2214 w sprawie możliwości stosowania innowacyjnej i ekologicznej technologii utylizacji odpadów zawierających azbest, przedstawiam następujące informacje.

Pod koniec 2024 r. do Ministerstwa Rozwoju i Technologii wpłynęła propozycja nowej metody przetwarzania zdemontowanych wyrobów zawierających azbest. Z treści wystąpienia przedstawiciela podmiotu wynika, że proces ten będzie obejmował uprzednie mechaniczne rozdrobnienie wsadu, a przekształcenie (skryształizowanie) włókien chryzotylu zawartych w przetwarzanych odpadach będzie następowało dzięki zastosowaniu ekologicznych substancji.

Podkreślam, że proponowana innowacyjna metoda dotyczy przetwarzania materiału, który stanowi odpad niebezpieczny w rozumieniu ustawy o odpadach [1]. Instalacje do przetwarzania odpadów niebezpiecznych stanowią przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko [2]. Proces przetwarzania odpadów zawierających azbest, obejmujący ich mechaniczne rozdrobnienie, wymaga zatem zachowania bezwzględnej hermetyzacji w celu zapobiegnięcia niekontrolowanej emisji szkodliwych włókien azbestu do powietrza (na każdym z etapów procesu). Przepisy ustawy – Prawo ochrony środowiska nie dopuszczają możliwości wprowadzenia na rynek i eksploatacji instalacji powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi [3].

Podmiot, który poinformował o opracowaniu metody przetwarzania odpadów zawierających azbest, przedstawił bardzo ogólne informacje o nowej technologii, bez szczegółowych danych co do warunków prowadzenia i bezpieczeństwa procesu. Utrudnia to przeprowadzenie kompleksowej analizy w przedmiocie sprawy. Brak informacji m.in. o wynikach badań potwierdzających brak emisji włókien poza instalację podczas prowadzenia procesu przetwarzania nie pozwala ocenić przedstawionej propozycji metody jako zapewniającej eliminację emisji rakotwórczych włókien azbestu do środowiska, zarówno pierwotnej, jak i wtórnej, podczas przetwarzania odpadów zawierających azbest, jak i podczas ewentualnego wykorzystania uzyskanego materiału.

Pragnę podkreślić, że azbest stosowano w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, głównie wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i

elewacyjnych, a także rur, kształtek do kanałów wentylacyjnych i instalacyjnych, wyrobów tekstylnych, mas ogniotrwałych i uszczelniających. Z uwagi na odporność na wysokie i niskie temperatury, działanie substancji żrących, elastyczność, dobre właściwości mechaniczne, wytrzymałość na rozciąganie i zgniatanie, wykorzystywany był jako cenny surowiec również w Polsce. Właściwości, które wymieniono powyżej, utrudniają znalezienie nowych, bezpiecznych metod przetwarzania odpadów zawierających azbest, powstających w wyniku demontażu wyrobów. Z uwagi na uznanie azbestu za jeden z najbardziej rozpowszechnionych czynników rakotwórczych w środowisku konieczne jest przeprowadzanie każdego potencjalnego procesu przetwarzania odpadów zawierających azbest w ściśle określonych, stabilnych warunkach, gwarantujących jego bezpieczeństwo dla osób obsługujących instalację oraz dla środowiska, np. poprzez zapewnienie hermetyczności procesu, stabilnej i wysokiej temperatury przetwarzania czy innych parametrów procesu. Ponadto niezbędne jest potwierdzenie, iż uzyskany w procesie materiał nie zawiera włókien azbestu i nie będzie powodował wtórnego narażenia na te włókna przy jego wykorzystaniu i użytkowaniu (m.in. w procesach cięcia, szlifowania, ścierania, wymywania).

Dotychczas w krajach UE potwierdzona jest tylko jedna metoda przetwarzania odpadów zawierających azbest - technologia firmy Inertam we Francji. Zakład Inertam przekształca odpady azbestowe w produkt niepodlegający wymywaniu, w temperaturze 1400-1600°C. W wyniku tego procesu włókna azbestu zostają całkowicie zniszczone. Uzyskany zeszkłony produkt Cofalit jest ponownie wykorzystywany jako kruszywo do budowy dróg.

Biorąc pod uwagę wymienione wyżej cechy minerału i konieczność destrukcji na poziomie włókien, zastosowanie bliżej nieokreślonych „specjalnych ekologicznych substancji” wymaga potwierdzenia ich skuteczności i bezpieczeństwa dla ludzi i środowiska w szerokim zestawie badań przez różne ośrodki naukowe. Należy nadmienić, że do oceny bezpieczeństwa procesu niezbędna jest wiedza o ww. substancjach, warunkach ich stosowania i spełnianiu przez nie przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, a także wymagań unijnych zawartych w rozporządzeniach REACH[4] i CLP[5].

Przekształcanie szkodliwych włókien azbestu do postaci zeszkłonej jest kosztownym i energochłonnym procesem przetwarzania odpadów zawierających azbest. Z tego względu aktualnie na terenie większości krajów UE, w tym również w Polsce, odpady te są składowane. Składowanie stanowi jedną z metod unieszkodliwiania odpadów w rozumieniu ustawy o odpadach. Przepisy prawa polskiego nakazują demontować wyroby zawierające azbest w całości czyli bez kruszenia powodującego niekontrolowaną emisję włókien azbestu, a powstałe w ten sposób odpady szczelnie opakować i składować na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych [6]. Proces ten, w przypadku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, prowadzony jest w specjalnie zaprojektowanych instalacjach (kwatery lub składowiska posiadające uszczelnienie, zapewniające odizolowane odpadów od środowiska), które podlegają stałemu monitoringowi oraz okresowym kontrolom inspekcji ochrony środowiska. Nie są to zatem przypadkowe miejsca, mogące powodować niekontrolowaną emisję zanieczyszczeń do środowiska naturalnego, lecz obiekty specjalnie przystosowane do przyjęcia tego rodzaju odpadów.

Podkreślam, że uruchomienie każdej instalacji mającej zagospodarować odpady niebezpieczne wymaga uprzedniego uwzględnienia w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, a także przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Tym samym decyzje o lokalizacji i późniejszym uruchomieniu instalacji dotyczącej przetwarzania odpadów niebezpiecznych są podejmowane na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” Ministerstwo Rozwoju i Technologii analizuje wszelkie pojawiające się informacje na temat nowych technologii unicestwiania włókien azbestu w odpadach. Zauważamy potrzebę rozwoju rynku w tym zakresie, jednak ze względu na rakotwórczość azbestu każda metoda powinna zapewnić hermetyczność procesu czyli brak emisji włókien azbestu poza instalację oraz faktyczne przekształcenie włókien azbestu, potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Jednocześnie informuję, że w ramach Programu nie dysponujemy środkami lub grantami na pomoc w ewentualnym wdrażaniu takiej technologii. Koszt zorganizowania działalności i pozyskania klientów oraz środków zewnętrznych, w tym unijnych, pozostaje po stronie inwestora. Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia środków unijnych na prowadzenie innowacyjnych działań, wdrażania nowych technologii lub usług dostępne są na stronie serwisu zarządzanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (www.funduszeuropejskie.gov.pl).

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Tomasz Lewandowski

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Podstawa prawna

[1] Załącznik nr 4 do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2023 r., poz. 1587, z późn. zm.)

[2] § 2 ust. 1 pkt 41 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 oraz Dz.U. z 2022 r., poz. 1071 i Dz.U. z 2023 r., poz. 1724)

[3] Art. 141 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r., poz. 54, z późn. zm.)

[4] Rozporządzenie nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (Dz.Urz. UE L 107 z 17.04.2008, str. 6)

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1)

[6] § 10 ust. 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089)

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP, adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-68477-29007-EFSHR-25 Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Zrównoważonej Gospodarki (d. Departament Analiz Gospodarczych oraz Departament Gospodarki Niskoemisyjnej).
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r., poz. 806) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - o organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - o inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:

- prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - o prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.